

ДІЛО

ВИХОДИТЬ ЩОДЕННО ПЕРЕДПОЛУДНЕМ

**РЕДАКЦІЯ
І АДМІНІСТРАЦІЯ:**
Львів, Ринок 10, II. пов.
Ковто почт. шал. 143.322.
Адреса для телеграм:
„Діло“ Львів.
Гол. Редактор приймає
від 11—12 год. передпол.
Рукописи не зявляються.

ПЕРЕДПЛАТА:
Місячно в криву 450 зл.
ЗА ГРАНИЦЮ:
В Америці 1 дол., Франції,
Голландії, Бельгії 20 фр.,
Італії 750 зл., Німеччині 750
зм., Швейцарії 5 шв. фр.,
Чехословаччині 30 ч. кр.,
Румунії 150 лей, Болгарії 750
зм., Австрії 750 зл., Зміни
якогось 1 дол.

**В справі оголо-
шень звертатися
до Адміністрації.**
ЦІНА
ОДНОГО ПРИМІРНИКА
20 сот.

Ідея сербсько-болгарського об'єднання.

Благород, 19. березня 1926.

Французько-німецькі відносини є історичним прикладом ворожечі між народів, але те, що почуває Француз до Німця і навпаки, є лише близьким відблиском дійсної ворожечі, яку можуть мати два народи і прикладом якої є сербсько-болгарські відносини. Візьміть собі звичайніснького Болгарина і поговоріть з ним про Сербію або навпаки і ви переконаєтеся в правдивості моїх слів.

Та не вважаючи на це, в Югославії в останні часи почало обговорюватися питання сербсько-болгарського зближення і навіть об'єднання. Головним мотором цієї справи в Югославії є міністр освіти Ст. Радіч, котрий не лише на різних зібраннях говорить, що Югославія без Болгарії не є повною, а не що давно і в парламенті, на велике незадоволення Сербів, зупинився був на цій своїй улюбленій темі. В Болгарії найбільшим прихильником цієї спільки південних Славян був покійний Стамбульський, котрому ще 1914 р. в софійському парламенті було сказано, що він не Болгарин а Серб і на що він красномовно відповів: „Я не Серб, не Болгарин, а — Югословен!“ Цю його ідею тепер пропонує даліше оуаший міністр К. Тодоров, що перебуває тепер на еміграції у Відногороді і що недавно на цю тему мав туг лекцію, яка була опісля видрукована в сербському містечковому „Золі“ та в пражському с.-р. журналі „Воля Россин“.

В цій своїй лекції К. Тодоров доказує, що болгарський нарід зовсім не є ворожий до Сербів і що зсому винною лише ті уряди, котрі не лише не висловлювали воли народу, а ще й вели його батьківщину у провалля ворожечі та ненависті. Єдиний дійсно народний уряд Стамбульського був на шляху до сербсько-болгарського зближення і лише подібний, мовляв, до того уряду зможе знов спроводити цю справу на правдивий шлях. У своїй лекції К. Тодоров ніколи так далеко заходив у цій вірі, що в однім місці записує патетично: „Чи цей ідеал утопія?“ Нетанно відповідає: „З твердою вірою кажу вам, що ні!“ Мушу сказати, що не лише зі становища першого і більшого Болгарина, але навіть з боку шкільно-сторонньої людини можна ствердити, що К. Тодоров трохи задалеко зайшов у своїх національно-державних пошуках у бік Сербії, та цьому напевно допомогли виключні обставини еміграційного життя й невинність до теперішнього уряду Болгарії.

Як я вже зазначив раніш, у Югославії з цією ідеєю найбільше монється С. Радіч, але підтримують її ще й деякі хорватські діячі, бо Хорвати не мали на протязі своєї історії неприємних відносин з Болгарами і їм легко про це говорити. Так наприклад загрозоска газета „Новости“ пише: „Зближення з Болгарією можна дуже легко досягти лише тоді, коли Болгарія буде мати уряд, котрий опирається на

широкі верстви населення“. Ожже лише одна умова. Та не так стоїть справа з Сербією. Бо коли проф. відногородського університету Р. Кошутіч замість передмови до лекції Тодорова, сказав коротеньку промову, в котрій зясував, чим може бути для Югославії корисна спілька з Болгарією та перебірав усіх ненадійних друзів, як Італія, Чехія та Румунія, і хоча в нічому не скривдив національного „я“, то проте викликав чимале незадоволення своїх земляків. Щож до преси, то вона про можливість зближення або мовчить, або згадує в дуже скептичному тоні. Для пояснення, які туг настрої між громадянами, наведу як приклад хоч би те, що сербські Соколи не бажать бачити й бути разом з болгарськими на зьогорічній сокольській злеті в Празі.

Серби не можуть забути Болгарам трьох кривавих війн, особливож останньої, підчас котрої Болгарія в окупованих місцевостях поволилася з сербською інтелігенцією не менше жорстко, як боляшники на Україні з нашою. Болгари зі свого боку не забувають про страшену для них Македонію, котра підбурює ще більше ненависть до сусідів. Македонія — це яблуко роздору між цими двома народами, головна причина до війн та взаємної ненависті. Коли Болгари рахують її своєю, лише поневолею, і ще й тепер ведуть комігачську (партизанську) боротьбу, коли за підписання умови у Ніші, в котрій була мова головно про Македонію, Стамбульський поплатився своєю головою, то Сербі зі свого боку рахують її за стародавню сербську землю і називають її тепер не Македонією, а Південною Сербією (що дуже нагадує собою колишню „Южну Русію“). А міжгим Македонці досигь відрізняються і своєю мовою і побутом як від одних, так і від других і, здається, більше бажали буги тільки самими собою.

Як бачимо, ідея сама по собі дуже гарна, бо мається туг на увазі братське об'єднання двох народів, а це, як гадає К. Тодоров, має бути лише початком до великого всеславянського братства! Ідея ще Кирило-Митодієвського братства, дуже стара, однак, здається, нездійснима ще на довгі й роки. Від гарних слів С. Радіча та промови К. Тодорова ще дуже далеко до сербсько-болгарського не лише об'єднання, а навіть зближення, бо ні Сербі ні Болгари не захочуть відновитися на користь своему братньому сусідові від своїх імперіалістичних апетитів, як наприклад ні Росія ні Польща добровільно не відмовляться на користь України від наших рідних земель. А поки цього не буде, даремно мріяти про всеславянське об'єднання й вірити в скоре поліпшення сербсько-болгарських відносин.

В. Асенький.

Конгрес православної церкви.

Всі відтинки православної церкви підготовляють загальний конгрес на славній Африкській горі. Конгрес має розглянути всі важніші реформи, яких не полагали константинопільський собор. Між ними на черзі для стоїть спілька календаря та другого подружжя священників. Організатори конгресу мають намір навязати тісніше порозуміння з англіканською церквою. Католицька церква, яка в цьому соборі не візьме участі, вишле імовірно свого делегата.

За політикою Болгарна.

Німецький канцлер Люгер і мін. закорд. справ Штресеман підготовляють атмосферу сприятливу для себе перед парламентською дискусією над закордонною політикою. Вони ведуть переговори з соціал-демократами та націоналістами з метою оборони політичної лінії, що йде згідно з духом льокарнських договорів. Уряд має пересвідчення, що соціалісти голосуватимуть за такою політикою і що поміркована течія візьме верх між парламентськими партіями.

Модні воля для панів на костюми, плащі, мужасьні сукні, шовки, шифони поручає по низьких цінах фірма

АНТІН УВЕРА

Львів, вул. Галицька 10.
Філія в Тернополі і Столю.

Потреба зміни процедури Ліги.

„Таймс“ у підсумках діяльності останньої сесії Ради Ліги Націй доходить у вступній статті з дн. 18. ц. м. до таких висновків: „Женева — осідок інституції призначеної до оминення війни несподівано перетворилася у сцену найгрібших маніфестацій, саме тих інтриг, які пхають безнадійні народи в обійми сліпого суду війни. У всій ясності виступили глибокі національні інтриги, підозріння і заздрощ. Озоружне видовище було накінєнь повчаюче. Ліга знає тепер обмежені засоби своїх теперішніх сил. Вона перейшла брутальну спробу в конфлікті щодо надто великого поширення своїх функцій. Тепер нема вже й сумніву, що коли Ліга має поширюватися згідно зі зростом завдань покладених на неї, то треба радикально змінити її конституцію та процедуру“.

Претенсії німецьких князів.

Республіканські симпатії для монархії. — Змінені настрої. — Сентимент і наші.

Німецький нарід страшенно привязаний до традиції, втіленої в імператорську родину Гогенцоллернів, і не втратив сентименту до провідників своєї держави навіть після великої катастрофи. Манючі республіку, після довершеного чедаровоту, хо-

тім би одночасно мати на стачовищі її президента — кайзера. Вибір Пінденбурга був найкращим доказом цих настроїв, зміцнених пропагандою монархії і фразь цускою окупацією.

Аж ось настрої заломались. Проти сентименту виступив голос сильнішого противника: — кишені. Бувші члени імператорського дому почали домагатися настирливо відшкодувань за сконфісковані їм маєтки. Німецький парламент має надто багато прихильників старого режиму й уряд готов був волоти їх волю. У відповіді на це комуністичні та соціалістичні послі відкликалися до публічної олімпії, 10 процент зі загальної суми виборів мало висловитися проти відшкодування, щоби ця справа могла стати предметом дискусії в парламенті. Вислід акції перейшов загальні сподівання мабуть удаче. Не лише соціалістичне робітництво, але й середня класа бідного міщанства заявила проти відшкодування членів імператорського дому.

На основі закону уряд мусить тепер предложити парламентові проєкт такого рішення, згідного з висловленою думкою 10-процентів виборців. І ще діло, що такий закон може стати шойно тоді правосильним, коли за ним заявляться дві третини парламенту, а це є виключене при нинішній його складі. Тому-то він стане ще раз предметом загального суду, народного голосування всієї суспільності. 50 процент усіх виборців, себто приблизно 20 мільонів людей мусить узяти участь в голосуванні. Тоді навіть голос парламенту ослабне супроти голосу народу. Найближчі тижні принесуть у Німеччині палку внутрішню боротьбу, яка може причинитися до скресталювання роздвоєних сердець німецьких громадян між імператорським домом і сучасними потребами республіки. Те, чого не могли зробити тимчасні дискусії на тему закордонної політики або ріжниць між партійними програмами, може легко зробити боротьба за „шкурний інтерес“ кожного громадянина. Німецькі князі зробили нерозумно, заговоривши про свою покриттяну кишеню. Німецький „біггер“, привязаний до них своїм сентиментом, готов побачити, що його кишеня ще більше покриттяна політикою та претенсіями його вчорашніх володарів.

Промова Штресемана.

22. III. райхстаг почав дискусію над бюджетом мін. загр. справ. Після реферату мін. загр. справ Штресемана мотивував політику мін. делегації в уряді в Женеві. Остання урядова партія поставила внесення прийняти цей звиг до відомої. Внесення розглядається райхстаг 23. III. Воно має задоволення більшості, хоч націоналісти агітують за поваленням уряду Люгера і Штресемана.

Пам'яті: Рідна школа — це не рідні фортеця, це певний захисний доміжжя!

За редакцією Миколи Василя Мудзика. Микола Миколайович Сидор. Школяр. З'ясував Миколайович Сидор. Школяр. Львів. Ринок ч. 10.

АГРУМІНА природний цитриновий екстракт, застосовується для лікування шлунку, кишечника, печінки, жовчного міхура, сечових шляхів, нирок, а також для лікування шкіри, волосся, нігтів, а також для лікування дітей, вагітних, старих, практично всіх людей.

Дієвість, здоров'я, свіжості, практично всіх людей.

1247 Найдіть у всіх аптеках 17-75

Народної Торговлі

више ний, що метушаться у свар-

ші доводи одної кисти...

Львівський паст був лише

можливий внаслідок загально пану-

ючого посування атомів. Істнує

затяжливе бажання супо-

кою і лише зажерта невинності

народів могла штовхнути людей до

вчинків, які ми бачили в Женеві.

Тепер же виразили зарисуватися

дух атомів і тому він не доведе

до нічого поважного. Ні уряди ні

народи не бажать війни. Навіть

такі мілітарні промисли як окупація

Рурщини не є вже популярні. Вони

коштують багато а є безцільні.

Бог мисли мусить вдовольнитися "змі-

ною у будучині", однак в остан-

ніх днях можна було знову вичи-

тати в його очах блиск дикого ви-

кування.

Безправні арештування.

Надія внаслідок оманатора Карпин-

ського і тов. з Українського Мінюзу

в справі беззаконного арештування

10 осіб у Львові Тов. "Просвіти"

в Луцьку дня 13. III. 1926 р.

Дня 13. березня н. р. в 11 год. ранку

війшов відділ поліції до мешканця Украї-

нського Тов. "Просвіти" в Луцьку, де

здійснювали лекції для кооперативних кур-

сів. На чолі відділу поліції був по ш-

льському збройний тип, який назвав себе

кореспондентом поліції Турковським і за-

явився до директору курсу Петриків-

ського, що був в українському банку в

тому самому будинку, Турковський по-

вернувся до себе вже в присутності сенатора

го діялося в культурній установі. На про-

світних цей факт зробив дуже поже-

жливим, бо інтенсивно поліції, щоб ско-

нитувати, при допомозі Федоренка тов-

а "Просвіти", всі арештували.

Заявляючи, що закон Карного посту-

повання, які обмежують і поліцію і по-

ліцію, а також і яких нечисті поліції

на яких арештували або обмежували

свободи особисті до духу тит осіб, що їх

мають тільки закласти на поліцію, а також

взявши на увагу безпечне і масове ареш-

тування на протязі години всіх осіб, що

були в банку, і заявляючи, що, що

прокураторські та поліційні арештування

допускають виключно в передбачених за-

конах випадках, тобто коли якась особа

обвинувачена за передбаченої кримі-

нальною статтею, кримінального ви-

ношення: Вищий Сенат зволить ухвалити:

Вважається пані міністра справедливості

і внутрішніх справ, щоб в повній справі

розпочато негайно додержання, а ви-

ніх у незаконному поступку ні що не

позитивні до правної відповідальності.

Патиси, Варшава, 17. III. 1926.

Шевченківське свято

в Парижі.

Париж, 17. березня 1926.

Дня 14. березня 1926 р. влаштувала Укра-

їнська Громада в гарній салі в самому

центрі Парижа концерт в пам'ять 65-х ро-

ковин смерті Т. Шевченка. Українська Гро-

мада у Франції два місяці готувалася до

концерту, притягаючи найкращі артистичні

сили української колонії. Про цей кон-

церт було оповіщено декілька разів у ту-

тешній емігрантській та французькій пресі,

а тиждень перед концертом на мурях

великого Парижа появилися великі афіші,

що сповіщали всіх про велике свято укра-

їнської колонії. Якось дивною радістю

наповнялося серце кожного українця, ко-

ли прохочаши улюбленим Парижем, читав на

Пайлива
газдиня
уриває тілки міла
ПЛЕНЬ-ШІХТ
ДЕШЕВЕ ЧЕРЕЗ СВОЮ ВИДАЙНІСТЬ

ПОЛІТИЧНІ НОВИНИ.

Можливість крізи польського уряду?

В кульовах польського союму кружляли чутки про нові труднощі уряду. Політики кажуть, що пос. Вітос пригортається до утворення центр. правого уряду і старється втягнути до тої комбінації 18 го-ловів НІР. Склад уряду Вітоса був би такий: прем. марш. Ратай, мін. скарбу Михальський, внутр. справ Хацінський, військ. ген. Скорський, Вітос старється, щоб Скорський задержав теку мін. загр. справ.

Насл. мін. Рачкевича.

Наслідство по мін. внутр. справ Рачкевичеві ще неполаджене. "Піст" висуває кандидатуру був. прем. Скульського. Зачувати, що справу наслідства поладять в кінці цього тижня. Можливе, що мін. вн. сп. буде фахівець.

Ендецький проєкт зміни виб. ординації.

22. III. проєктовано союмови внесення послив 3111 в справі зміни виборчої ординації до союму і сенату. Внесення представляється так: вибраних має бути 224 посли, з того 188 в округах, а 36 з держ. лист і 50 сенаторів, з того 47 на округні листи, 9 на державні. Сенаторів у Галичині вибирають: краківське воєводство 5, львівське 5, станіславське 2, тернопільське 2. Виборчі округи є такі: Варшава 7 мандатів, Подзь 4, Познань 4. Волинь одержав би 5 м., Подлясь 4, пов. Баранович 3, Лідз 3, Свенцян 3, м. Вільно 3, пов. Вильно 3.

В Галичині: Ряшів, Ярослав, Переворський, Ланьцут і Ніско разом 4 мандати, Львівського 2 манд., Львівський, Бюрка, Рудки, Самоєр 4 манд., Перемишль, Березів, Могіська, Горіодок 2, нафтовий басейн поділений на два округи по 2 манд., повіти: Яворів, Рава руська, Сокаль, Броди, Радехів, Жовква разом 3 м., Тернопіль, Збараж, Скалат, Гербовиці, Гусатин, Чортків, Заліщиці 4, Золочів, Зборів, Черемшани, Камінь Струмилов, Березани, Ручач, Рогатин, Індичин 4.

Повіти станіславського воєводства, крім мін. приналежності до нафг. басейну 5 м., при чому Станіславів і Коломия віднесені до нафг. басейну. Крім того віднесені до нафг. басейну: Самж, Дрогобич, Борислав, Тустанович, Стрий і Долина. Отже проєкт цей передбачає зміщення мандатів майже на половину.

НОВИНКИ.

— Почтові складища розсилаємо з мінімімним числом, та просимо П. Т. передплатників негайно відновляти передплату, щоб не було перерв у відсиланні часопису. Передплату належить присилати прямо до Адміністрації, яка дає місяць квітень 1926, вносять 430 золотих.

— **Конфіскація.** У вторашому числі "Діла" конфісковано законні статті "Боротьба за самоврядування". Це 31-й черговий конфіскація нашого органу в цьому році.

— **Обсиді вісти.** П. Лев Пауру-шевський, б. шеф канцелярії президента З. У. Н. Р., виїхав до Варшави у громадських справах. — Відомий соціалістичний діяч Микола Ганкевич і пост-назарей Микола Ворожний поклали хор. Обидва лежать в загальному шпиталі у Львові.

— **Українська "Голос Правди",** орган польського ріднянства, що виходить у Варшаві, приносить у ч. 131 статтю Зигмунта Дзешара "Про гетьманський напрям між Українцями". — В поширеному вельському криміналістичному тижневику "Діас Трибуналь" з 17. н. м. поміщені статті д-ра Л. Варшавського, б. українського міністра (так там написали), п. з. "Процес Штайгера". Автор подає там відомості, які, жидівське освітлення цілої політиці, а при кінці бачиться, що українська еміграція не тільки не солідаризувалася з Ольшанським, але навіть — вона його відкинула, а навіть кинула на його ризик викладати. — "Ірагер Прессе" з 19. н. м. у виданні "Славянський Огляд" подає інформацію про нові українські видання у Львові, про діяльність Державного у Львові, про музей у Ромні і про архітектурні й історичні знахідки в Україні. В літературній додатку тогож органу з 21. н. м. наводимо переклад новели Василя Степанюка "Пістунка".

— **Сайт до свого у практиці.** Наші буденна діяльність є незвичайно повною для дослідника проєкції українського патріотизму. Ось усі наші соредні школи, а то й деякі установи заможності, які по всіх куточках держави, з зафотозафітне табло. Останнього року всі майже школи та установи заможності табло в українській фірмі "Сюорт". Та все ж найкращі вибілки. Чужою, що учні третього державного учительського семінара починали в цьому році "Сюорт" і пішли до жидівської фірми, не звачаючи на те, що їхні товаришки, учениці тієї самої школи, задоволювалися "Сюортом". Але на тому не кінець. Слідом за кандидатками на учительів пішли і кандидатки на священиків, бо ось у цьому році п'ятимі українського духовного семінара теж вибрали для виготовлення табло чужою, а не українську фірму. Безсумнісно, що самозрозуміла: реалізація цієї "свої до свого" поза тими двома вибілками все так реалізується. І ось не треба тріпати надії, що в майбутньому році такі вибілки вже не найдуться! Словом — правдиво не було би правдиво, як би не мало вибілок. Кажуть, що вибілки тільки підтверджують правдиво. В такому випадку все в порядку, бо правдиво атос так підтвердити мусить.

— **Недостача професорів.** У Ленінграді починається сильна недостача професорів у вищих школах, так, що чамало заведений припинило свою працю. Деякі з них заведення розписали аж конкурс на нагороду за найкращу розв'язку цієї кризи. Переважає думка, що єдиним виходом із становища є покликання чужинців.

Біржа.

Америк. дол. 8'12 — 8'15 канад. дол. 7'95 — 8'00, чеськ. кор. 0'23'25 — 0'23'50, лев 0'3'20 — 0'3'35, франк фр. 0'23'25 — 0'23'40, фр. швейц. 1'30 — 1'35, англ. фунт 3'700 — 3'750.

Золото, 20 кор. 31'20 — 31'80, 20 франк. 28'20 — 29'00, 20 марк. 30'20 — 30'70, 10 руб. 39'50 — 40'50.

3. Метою освідомити сільське кооперативне дієння і загальне сільського населення про вагу, значення і головні цілі кооперативів — гравець дещо перефразити і аналізувати місцеві кооперативні осередки. Досі відгуків членів допоміжних союзу, що виникли в селі, є в Олександрії міре реалізації, а в меншій інструменталі. А воно повинно і мусить бути надано в історії кооперативного руху.